

EXPEDIENT PROJECTE DE DECRET, DEL CONSELL, PEL QUAL ES DESPLEGA LA LLEI 14/2017, DE 10 DE NOVEMBRE, DE LA GENERALITAT, DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA I PER A LA CONVIVÈNCIA DE LA COMUNITAT VALENCIANA.

ASSUMPTE INFORME DE NECESSITAT I OPORTUNITAT

ANTECEDENTS DE FET

Primer. La Llei 14/2017, de 10 de novembre, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana, va suposar el primer pas, després de dècades d'inacció i abandó a la Comunitat Valenciana, per tal de recuperar, protegir i conservar la memòria democràtica. Recuperar un temps de la nostra història com a poble, farcit d'innombrables injustícies silenciades, de dolors amagats, d'històries individuals i familiars, que van teixir la nostra història col·lectiva.

D'aquesta manera es va articular una norma per a donar cobertura jurídica a les polítiques públiques en matèria de memòria, com una forma de reparació d'aquest deute històric, i també com una exigència de qualitat democràtica de la nostra societat de l'actualitat, no deixant que l'oblit pugua esborrar la contribució de tantes dones i homes en una lluita silenciada durant 40 anys de dictadura franquista, que va privar aquestes persones de la seua vida, els seus béns, o la seua llibertat, i moltes vegades també les dels seus familiars. Es tracta, doncs, de reparar una vulneració dels drets humans que reclama justícia, articulant polítiques de memòria que consoliden la nostra democràcia, a més de reconèixer el llegat d'aquestes generacions que ens han transmés respecte a la defensa dels valors democràtics que conformen el nostre ordre constitucional, donant una lliçó de compromís amb la democràcia i les generacions futures.

Segon. La disposició final primera del mateix text legal determina que el Consell, com també les conselleries competents per raó de la matèria, han d'aprovar les disposicions necessàries per a desenvolupar i aplicar el que hi ha establert en aquesta llei; i en els articles 5.2 i 3; 6.2; 7.3; 12.3 i 30.3, es preveu de manera específica la regulació per via reglamentària de matèries com el cens de víctimes de la guerra civil, el franquisme i la dictadura així com el cens de nadons i menors sostrets, els mapes de localització les activitats dirigides a la localització, l'exhumació i, si escau, la identificació de restes de víctimes desaparegudes durant la Guerra civil i la dictadura; les condicions i els procediments per a garantir que les persones i les entitats afectades puguen recuperar les restes per a identificar-les i traslladar-les; el desenvolupament del banc de dades d'ADN; i, finalment el funcionament del registre d'entitats memorialistes de la Comunitat Valenciana així com el procediment d'inscripció.

Al costat d'això, es considera necessari que en altres àmbits de la llei es dicten les regles que en completen la regulació legal per a la seua aplicació com a garantia dels drets a la veritat, la memòria, la justícia i la no repetició, com és el cas dels preceptes relatius a la dignificació de fosses, posada en coneixement dels òrgans judicials per l'existència d'indis de delictes, el dret d'accés als documents sobre memòria democràtica, els llocs i itineraris de la memòria democràtica, la investigació,

l'ensenyament i la divulgació de la memòria democràtica, així com el procediment per a la retirada dels elements contraris a la memòria democràtica.

A més, el text regula la col·laboració de l'Institut, o de la conselleria competent en matèria de memòria democràtica, amb les entitats locals i altres administracions públiques de la Comunitat Valenciana, a l'empara de l'art 57 de la Llei 14/2017, de 10 de novembre, per tal que l'exercici de les seues competències redunde en l'execució del que hi ha disposat en aquesta llei i en la consecució dels seus objectius i finalitats.

Tercer. Des d'una perspectiva formal, el Reglament s'estructura en 57 articles, distribuïts en 13 capítols. El capítol I conté les disposicions generals en les quals es determina l'objecte i l'àmbit d'aplicació, fent un esment exprés al reconeixement de la memòria democràtica de les dones. El capítol II regula el Cens de víctimes de la guerra civil, la dictadura franquista i la transició de la Comunitat Valenciana amb una referència especial al cens de nomenats i menors sostrets i el capítol III preveu les disposicions generals sobre actuacions d'investigació, localització, exhumació i identificació de les víctimes de la guerra civil, la dictadura i la transició. El capítol IV es refereix a l'elaboració i actualització del Mapa de Fosses de la Comunitat Valenciana i el capítol V recull les normes dels diferents procediments dirigits a la investigació, localització, exhumació, i identificació i contempla la creació d'un Registre de víctimes desaparegudes així com l'elaboració d'un Pla Valencià d'Exhumacions. El capítol VI tracta de la identificació i el Banc de dades d'ADN i el capítol VII de la dignificació de les fosses comunes mitjançant la seua senyalització com a Lloc i Itinerari de la Memòria i remetent en qualsevol cas al protocol de dignificació al qual es refereix l'article 37 de la Llei.

El capítol VIII regula la posada en coneixement a les forces i cossos de seguretat, la Fiscalia i els òrgans judicials de l'existència d'indis de la comissió de delictes i atenció a les víctimes amb la creació i regulació de les oficines de víctimes; el capítol IX desenvolupa els articles de la llei sobre el moviment memorialista; el capítol X aborda la Documentació relativa a la Memòria Democràtica Valenciana amb la regulació del dret d'accés als documents i arxius i la creació d'un Fons Documental de Memòria Democràtica Valenciana; el capítol XI regula els Llocs i itineraris de la memòria democràtica valenciana i el contingut del seu Catàleg així com la creació de la xarxa d'espais de la memòria democràtica valenciana. El capítol XII desenvolupa els preceptes de la llei sobre investigació, ensenyament i divulgació, promovent seccions museístiques i en arxius i biblioteques de la memòria democràtica valenciana així com el programa d'escoles amb memòria. Finalment el capítol XIII, regula els elements contraris a la memòria democràtica, defineix l'abast del Catàleg de vestigis de la guerra civil i el franquisme i preveu el procediment per a la retirada voluntària dels elements contraris a la memòria democràtica per part dels Ajuntaments i en el cas de no retirada, la iniciació d'un procediment d'ofici per la Generalitat així com el destí i custòdia del vestigis retirats.

Aquest decret es troba inclòs en el Pla normatiu de la Generalitat per a l'any 2021.

FONAMENTS DE DRET

I. L'article 28.c) de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell, determina que els consellers, com a membres del Consell i caps de departament, preparen i presenten al Consell els projectes de decret relatius a les qüestions pròpies del seu departament.

I, dins de la mateixa Llei, el seu article 43 determina el procediment d'elaboració i tramitació dels projectes de disposicions reglamentàries. El contingut d'aquest precepte ha d'interpretar-se en relació amb les previsions del Decret 24/2009, de 13 de febrer, del Consell, sobre la forma, l'estructura i el procediment d'elaboració dels projectes normatius de la Generalitat, així com amb la resta de la normativa aplicable en aquest àmbit.

II. L'article 163 del Decret 105/2019, de 5 de juliol, del Consell, pel qual estableix l'estructura orgànica bàsica de la Presidència i de les conselleries de la Generalitat, atribueix a la Direcció General de Qualitat Democràtica, Responsabilitat Social i Foment de l'Autogovern, entre altres, les funcions en matèria de recuperació, protecció i conservació de la memòria democràtica i reconeixement i reparació de les víctimes recollides en la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de la Generalitat, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana.

III. Concretant les funcions indicades en l'apartat anterior, i en el que ací és procedent ressaltar, l'article 12 del Decret 179/2020, de 30 d'octubre, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, precisa les funcions que exerceix l'esmentada Direcció General, entre les quals es troben les destacades en el fonament de dret segon d'aquest informe.

IV. Finalment, de conformitat amb la disposició transitòria primera de la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de la Generalitat, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana i la disposició transitòria primera del Decret 1/2019, d'11 de gener, del Consell, pel qual s'aproven els Estatuts l'Institut Valencià de la Memòria Democràtica, els Drets Humans i les Llibertats Públiques, correspon a la citada Direcció General exercir les competències relatives a la memòria democràtica previstes en la Llei 14/2017, fins a la posada en marxa i funcionament d'aquest organisme.

Per tot això, en virtut dels antecedents de fet i els fonaments jurídics que han quedat exposats, s'informa que, segons el parer d'aquest centre directiu, és necessari i oportú tramitar un *Projecte de Decret del Consell pel qual es desplega la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de la Generalitat, de Memòria Democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana*, en conseqüència, s'ha elaborat el text corresponent.

València,

EL DIRECTOR GENERAL DE QUALITAT DEMOCRÀTICA,
RESPONSABILITAT SOCIAL I FOMENT DE L'AUTOGOVERN

Firmat per Iñaki Pérez Rico el 09/03/2022
18:04:41

